

**PAŃSTWOWY POWIATOWY
INSPEKTOR SANITARNY**

w Dębicy
ul. Parkowa 2
39 – 200 Dębica

Dębica, 31.03.2025 r.

PSK.9020.72.2.2025

Wójt Gminy Żyraków

OBSZAROWA OCENA JAKOŚCI WODY DLA GMINY ŻYRAKÓW za rok 2024

Informacja o zaopatrzeniu w wodę przeznaczoną do spożycia:

Woda przeznaczona do spożycia przez ludzi dostarczana do odbiorców na terenie Gminy Żyraków pochodzi ze Stacji Uzdatniania Wody w: Żyrakowie, Nagoszynie i Woli Wielkiej. Producentem wody przeznaczonej do spożycia, dostarczanej na teren Gminy Żyraków jest Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej w Żyrakowie 74A. Ww. stacje uzdatniania wody oraz ujęcia, które je zaopatrują są nadzorowane przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Dębicy. Zbiorowe zaopatrzenie w wodę w rozumieniu ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzeniu ścieków (Dz.U. z 2024 r., poz. 757) należy do zadań własnych Gminy Żyraków.

Woda pobierana jest z ujęć podziemnych (5 studni głębinowych – wodociąg Żyraków, 2 studnie głębinowe – wodociąg Nagoszyn, 3 studnie głębinowe – wodociąg Wola Wielka). Woda surowa poddawana jest na SUW procesom technologicznym. Woda podawana do sieci wodociągowej z ww. urządzeń jest okresowo bądź stale dezynfekowana, w celu zabezpieczenia odpowiednich parametrów mikrobiologicznych.

Na podstawie danych przekazanych od administratora wodociągów zestawiono poniżej dane dotyczące ilości wody rozprowadzanej na terenie Gminy i liczby ludności korzystającej ze zbiorowego zaopatrzenia w wodę przeznaczoną do spożycia (wps):

Dane za rok 2024 rok	Nazwa urządzenia wodociągowego		
	Żyraków	Nagoszyn	Wola Wielka
ilość wody rozprowadzanej [m ³ /dobę]	879	426	384
liczba ludności korzystającej ze zbiorowego zaopatrzenia w wps	7 014	4 371	2 419
nazwy miejscowości zaopatrywane w wps	Żyraków, Wola	Nagoszyn, Mokre,	Wola Wielka, Straszcin

	Żyrakowska, Bobrowa, Zawierzbie, Góra Motyczna, Wiewiórka, część Straszęcina	Korzeniów, Zasów, Borowa Wola	(z wyjątkiem 50 gospodarstw zasilanych w wodę z Żyrakowa)
--	---	-------------------------------------	---

Informacje o jakości wody

Badania jakości wody prowadzone były zgodnie z zaopiniowanymi przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Dębicy harmonogramami poboru próbek wody na 2024 rok dla ww. urządzeń wodociągowych. W ramach sprawowanego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Dębicy nadzoru nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi oraz w związku z prowadzoną kontrolą wewnętrzną przez Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej w Żyrakowie, pobrano łącznie:

- 12 próbek bakteriologicznych oraz 15 próbek fizykochemicznych w ramach sprawowanego nadzoru przez PPIS w Dębicy;
- 23 próbki bakteriologiczne oraz 37 próbek fizykochemicznych w ramach kontroli wewnętrznej.

Próbki wody pobierane były w 22 punktach monitoringowych zlokalizowanych u odbiorców wody oraz na ujęciach wody.

Badania wody wodociągowej dostarczanej mieszkańcom Gminy Żyraków obejmowały monitoring parametrów przynależnych do grupy A i grupy B, które są określone w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U. z 2017 r., poz. 2294). **Monitoring grupy A**, wody do spożycia, obejmował parametry: barwę, przewodność elektryczną, *Escherichia coli*, stężenie jonów wodoru (pH), zapach, smak, bakterie grupy coli, ogólną liczbę mikroorganizmów w 22°C, mętność. Dodatkowo zakres parametrów, przy każdym badaniu grupy A, był poszerzany o wskaźniki: dla wody z wodociągów Żyraków i Nagoszyn o żelazo i mangan, a dla wody z Woli Wielkiej o azotany oraz chlor wolny we wszystkich wodociągach (w okresie chlorowania wody). Dodatkowe wskaźniki są monitorowane, ze względu na duże wartości tych parametrów w wodzie surowej, pobieranej z ujęć głębinowych; żelazo i mangan oraz azotany muszą być monitorowane w wodzie w sieci wodociągowej. Zakres badań w ramach **grupy B** obejmował parametry : *Escherichia coli*, Enterokoki (paciorkowce kałowe), akryloamid, antymon, arsen, azotany, azotyny, benzen, benzo(a)piren, bor, bromiany, chlorek winylu, chrom, cyjanki, 1,2-dichloroetan, epichlorohydryna, fluorki, kadm, miedź, nikiel, ołów, pestycydy, Σ pestycydów, rtęć, selen, Σ trichloroetenu i tetrachloroetenu, Σ wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA), Σ THM, bakterie grupy coli, ogólna liczba mikroorganizmów w 22°C po 72h, *Clostridium perfringens* (łącznie ze sporami), glin, jon amonu, barwa, chlorki, mangan, mętność, ogólny węgiel organiczny (OWO), stężenie

jonów wodoru (pH), przewodność elektryczna, siarczany, smak, sól, utlenialność z KMnO_4 , zapach, żelazo, chlor wolny (w okresie chlorowania wody). W tym zakresie dodatkowo wykonano oznaczenia twardości węglanowej.

Poniżej przedstawia się średnie wartości wybranych parametrów z otrzymanych wyników analiz próbek wody przeprowadzonych w 2024 roku.

Nazwa parametru [norma wg ww. rozporządzenia]	Nazwa urządzenia wodociągowego		
	Żyraków	Nagoszyn	Wola Wielka
	Średnie wartości wybranych parametrów za 2024 rok		
twardość wody w $\text{mg CaCO}_3/\text{l}$; [60 - 500 $\text{mg CaCO}_3/\text{l}$] ¹⁾	195	216	150
fluorki w mg/l [1,5 mg/l] ¹⁾	<0,1	<0,1	<0,1
żelazo w $\mu\text{g/l}$ [200 $\mu\text{g/l}$] ¹⁾	41	37	88
azotany w mg/l [50 mg/l] ¹⁾	3,4	2,9	35,18
mangan w $\mu\text{g/l}$ [50 $\mu\text{g/l}$] ¹⁾	18	17	6
mętność w NTU (metodą nefelometryczną) [akceptowalna przez konsumentów i bez nieprawidłowych zmian] ¹⁾	0,30 ³⁾	0,30 ³⁾	0,29 ³⁾
barwa w mg/lPt (w skali kobaltowo- platynowej) [akceptowalna przez konsumentów i bez nieprawidłowych zmian] ¹⁾	<5 ²⁾	<5 ²⁾	<5 ²⁾

¹⁾ – w nawiasach podano dopuszczalne wartości parametrów określone w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U. z 2017 r., poz. 2294);

²⁾ – w odniesieniu do wyników z lat poprzednich nie stwierdzono nieprawidłowych zmian tego parametru;

³⁾ – zalecany zakres wartości do 1 NTU.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Dębicy – zgodnie z § 22 ww. rozporządzenia – wydał **okresowe oceny jakości wody** w 2024 roku; dla każdego urządzenia wodociągowego na terenie Gminy zostały opracowane **2 oceny**. Na podstawie ww. ocen stwierdzono, że w zakresie badanych parametrów grupy A i grupy B woda dostarczana Mieszkańcom w ramach zbiorowego zaopatrzenia, na terenie Gminy Żyraków spełniała wymagania określone w załączniku nr 1 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U. z 2017 r., poz. 2294) i była przydatna do spożycia przez ludzi.

Informacje o zgłoszonych reakcjach niepożądanych związanych ze spożyciem wody –

W 2024 roku nie odnotowano żadnych zgłoszeń Mieszkańców Gminy Żyraków dotyczących reakcji niepożądanych związanych ze spożyciem wody.

Informacje o przekroczeniach zawartości dopuszczalnych parametrów jakości wody oraz o prowadzonych postępowaniach administracyjnych w zakresie jakości wody:

W 2024 roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Dębicy nie prowadził żadnego

postępowania administracyjnego w zakresie poprawy jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi produkowanej przez urządzenie wodociągowe Wola Wielka.

W 2024 roku obowiązywała nadal decyzja Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Dębicy stwierdzająca warunkową przydatność wody do spożycia przez ludzi w zakresie parametru mangan do 100 µg/l, żelazo do 400 µg/l oraz mętność do 2 NTU, która została wydana w związku z prowadzoną modernizacją Stacji Uzdatniania Wody Żyraków. W okresie sprawozdawczym nie występowały przekroczenia ww. parametrów w wodzie produkowanej przez urządzenie wodociągowe Żyraków.

W ocenianym okresie Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Dębicy prowadził 2 postępowania administracyjne w zakresie poprawy jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Ww. postępowania administracyjne wszczęto ze względu na przekroczenie parametru mikrobiologicznego, tj. ogólna liczba mikroorganizmów w 22°C w ilości >300 jtk/ml oraz ponadnormatywne stężenie azotanów (51 mg/l oraz 53 mg/l) w wodzie produkowanej przed urządzenie wodociągowe w Żyraków. Administrator przedmiotowego urządzenia wodociągowego niezwłocznie przeprowadzał działania naprawcze oraz kontrolne badania wody, które wykazywały usunięcie ww. nieprawidłowości.

Ponadto w 2024 roku wystąpiło przekroczenie stężenia niklu w wodzie produkowanej przez urządzenie wodociągowe Nagoszyn. W jednym z punktów monitoringowych stwierdzono stężenie niklu w ilości 34 ± 4 µg/l. Poinformowano zarządcę wodociągu, że w przypadku gdy nie będzie możliwe przywrócenie jakości wody do stanu wymaganego przepisami w terminie 30 dni, to może wystąpić z wnioskiem o udzielenie zgody na odstępstwo od tych wymagań. PPIS w Dębicy poszerzył zakres prowadzonych badań jakości wody produkowanej przez urządzenie wodociągowe Nagoszyn uwzględnionych w harmonogramie poboru próbek wody na 2024 rok, o parametr nikiel. Dodatkowo nałożono obowiązek wykonywania raz w tygodniu przez okres 3 tygodni, badań jakości wody produkowanej przez ww. urządzenie wodociągowe, w zakresie parametru nikiel. Po dokonaniu analizy sprawozdań z badań próbek wody, pobieranych w punktach monitoringowych (w ramach kontroli wewnętrznej oraz bieżącego nadzoru), ze Stacji Uzdatniania Wody oraz studni głębinowych, PPIS w Dębicy podtrzymał swoje stanowisko w sprawie rozszerzenia zakresu prowadzonych badań jakości wody o parametr nikiel, każdorazowo przy wykonywaniu badań w zakresie parametrów grupy A oraz wniósł o monitorowanie stężenia niklu w wodzie podawanej do sieci (pobór ze Stacji Uzdatniania Wody) oraz w wodzie surowej (pobór ze studni głębinowych), poprzez badanie tego parametru z częstotliwością jeden raz na kwartał. Należy zaznaczyć, że ponowne badania próbek wody wykazały zgodność stężenia niklu z obowiązującymi przepisami prawa.

Wpływ przekroczonych parametrów na zdrowie konsumentów:

Ogólna liczba mikroorganizmów – parametr ten jest wskaźnikiem niepożądanym, jest najlepszą wskazówką (lepszą niż bakterie grupy coli) dla oceny integralności całego systemu produkcji wody (skuteczności procesów uzdatniających łącznie z dezynfekcją), gdyż należą tu organizmy o cechach różniących się między sobą. Jeśli występuje zwiększona ogólna liczba bakterii to nie należy brać pod uwagę rzeczywistej wartości liczby kolonii, ale wzrost

liczby kolonii w całej sieci – daje wskazówkę odnośnie jakości wody w całej sieci (czystości sieci). Parametr ten nie ma znaczenia o charakterze sanitarnym, ale ma znaczenie dla kontroli zarządzania urządzeniami (procesem uzdatniania i czystością sieci). Nie ma znaczenia zdrowotnego – ilość kolonii nie wiąże się ze stworzeniem ryzyka dla ludzi zdrowych.

Azotany – zarówno azotany, jak i azotyny to naturalnie występujące jony powstające w wyniku przemian azotu. Oba związki są najczęściej obecne w wodach podziemnych. Przyczyną powstawania azotanów jest utlenianie amoniaku i soli amonowych, występowanie rozpuszczalnych minerałów oraz procesy mineralizacji materii organicznej. Azotany bardzo dobrze rozpuszczają się w wodzie. Szacuje się, że najczęstszymi źródłami azotanów w wodach powierzchniowych są ścieki komunalne oraz przemysłowe, a także spływy z terenów rolniczych. Z wód powierzchniowych zanieczyszczenia z łatwością przedostają się do gleb oraz wód podziemnych. Azotany i azotyny są szczególnie niebezpieczne dla małych dzieci i niemowląt. Ich zwiększona zawartość we krwi prowadzi do problemów w transporcie tlenu, co skutkuje sinicą (methemoglobinemią).

Nikiel – należy to tzw. metali ciężkich i w środowisku naturalnym występuje w małych ilościach, gdzie jest obecny głównie w glebie; a w wodzie ma różne źródła. Mogą to być instalacje przemysłowe, zanieczyszczenie środowiska, a także naturalne skażenie wód powierzchniowych i podziemnych; jest szeroko rozpowszechniony w przyrodzie i występuje w: wodzie, glebie, roślinach i zwierzętach. Związki niklu są klasyfikowane przez Międzynarodową Agencję Badań nad Rakiem (IARC) jako rakotwórcze dla ludzi (Grupa 1), natomiast nikiel i stopy niklu zostały sklasyfikowane jako potencjalnie rakotwórcze dla ludzi (Grupa 2B). Narażenie na nikiel dla ogólnej populacji niepalących pochodzi głównie z pożywienia i w mniejszym stopniu poprzez wodę pitną. Podwyższona zawartość niklu w wodzie może powodować reakcje alergiczne, biegunki, może on nasilać czy wywoływać objawy alergii istniejącej, bóle i zawroty głowy, a także bezsenność, nudności i wymioty.

Ocena jakości wody:

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Dębicy dokonując oceny obszarowej jakości wody na terenie Gminy Żyraków za 2024 r. przeanalizował wyniki badań wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, przeprowadzonych w okresie od 1 stycznia 2024 r. do 31 grudnia 2024 r. stwierdzając, że woda na ww. terenie spełniała lub warunkowo spełniała wymagania określone w załączniku nr 1 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. (Dz.U. z 2017 r., poz. 2294) i była przydatna lub warunkowo przydatna do spożycia przez ludzi.

PAŃSTWOWY POWIATOWY
INSPEKTOR SANITARNY
w Dębicy
Barbara Więcek

Otrzymują:

1 x Wójt Gminy Żyraków

1 x a/a